

«Лістапад» агучыў найлепшыя фільмы

Фота БЕЛТА.

На цырымоніі закрыцця Мінскага міжнароднага кінафестывалю сталі вядомыя вынікі дэбатаў журы

Цырымонія закрыцця 23 Мінскага міжнароднага кінафестывалю «Лістапад», на якой сталі вядомыя пераможцы сёлета форуму, прайшла ўчора ў кінатэатры «Масква». Да асноўнага аналізу праграмы і вынікаў фестывалю мы звернемся ў наступных публікацыях. А сёння карэспандэнт «Звязды» Ірэна Кацяловіч, якая сёлета была ў складзе журы, распытала сваіх калег па судзейству, шанюных гасцей, пра іх уражанні ад мінскага «Лістапада».

Кінакрытык і прадзюсар Андрэй АЛФЁРАЎ, член міжнароднага журы кінапрэсы:
— Абодва конкурсы ігравога кіно — асноўны і «Маладосць на маршы» — неўдавожна тэматычна зарыфмаваныя: тут сабраны драмы нядаўняга мінулага і драмы з мінулага, што растварыліся ў сучаснасці і яе вызначаюць. Напрыклад, літоўскі «Святы» з конкурсу «Маладосць на маршы» — такая ж ахвяра (хай і генетычная) нядаўняга сацыялістычнага рэжыму, як герой польскага «Чырвоная павука», драмы «Я, Вольга Гепнарова» ці ізраільскага «Допыт» і малдаўскага «Анішоары». Апроч гэтага, абодва

конкурсы знітаваны вострым жаданнем аўтараў выказацца новымі выразнымі сродкамі. Таму ў абедзвюх праграмах такая колькасць эксперыментаў. Выбраць пераможцаў было вельмі няпроста. Вельмі! Гэта такі маленькі выбар Сафі (калі хто памятае знакамітую драму з Мэрыл Стрып). У конкурсах так многа добрых нумароў, што адчуваеш пакуты сумлення, калі ўзнагароджваеш адных і пазбаўляеш прызоў іншых.
Рэжысёр і рэжысёр мантажу Кутайба БАРХАМДЖЫ, член журы Асноўнага конкурсу дакументальнага кіно:
— Мы паглядзелі дванаццаць фільмаў з розных краін і розных

культур, аб прыватных сітуацыях і грамадстве ў цэлым, дэбютных карцін і работ сталых, вядомых рэжысёраў. Хоць не ўсе яны былі створаны ў краінах СНД, аўтары разважалі на актуальныя і для гэтай прасторы тэмы. Як, напрыклад, знятая ў Мексіцы «Саламанка», якая таксама адлюстроўвае тэндэнцыю змяшання дакументальнага і ігравога кіно. Гэтым жа характэрная карціна «Хюстан, у нас праблема», якая ўвесь час уводзіць у зман, дзе рэальнасць, а дзе не, змешвае гульні з архіўнымі матэрыяламі, рэальных асоб з акцёрамі. Цікава было глядзець, як у сучасным дакументальным кіно працуюць і становяцца ўсё больш моцнымі жанчыны, якія праз адмысловы погляд паказваюць сацыяльныя праблемы. Адзін з такіх прыкладаў — «Прычасце» Ганны Замецка. Пра тое, што рэжысёрам з'яўляецца жанчына, мы маглі б здагадацца па тым, як яна паглыбляецца ў інтымнае жыццё сям'і і па-асабліваму паказвае яго праз эмоцыі, перажыванні і сумленны погляд. У процівагу гэтай дэбютнай карціне абсалютна іншая

бачанне ў масцітага аўтара Сяргея Лазніцы — яго цяжкі эксперыментальны фільм «Аўстэрліц» падобны на дысертацыю пра высокае мастацтва, на музейны экспанат. Нам было складана выбраць лепшае ярка таму, што кіно ў конкурсе — такое рознае.
Рэжысёр Дэні КАТЭ, старшыня журы конкурсу «Маладосць на маршы»:
— Я прыехаў на Мінскі кінафестываль па асабістых прычынах, бо даўно вельмі глыбока цікаўлюся Усходняй Еўропай і Расіяй. Беларусь для мяне была загадкавым месцам, я не вельмі шмат ведаў пра краіну. У выніку загадкавы Мінск аказаўся вельмі прыемным горадам, а фестываль, які, на жаль, не вельмі добра вядомы ў свеце, — вельмі прафесійным. Я пастараюся, каб як мага больш людзей ведалі пра «Лістапад», і сам гатовы прыязджаць сюды зноў. У конкурсе «Маладосць на маршы» наша журы паглядзела дванаццаць карцін — ад цудоўных да дрэнных (для мяне). Я бачу, што дырэктар праграмы стараўся сабраць як мага больш

розных фільмаў, але некаторыя з іх, з майго пункту гледжання, падыходзяць хутчэй для камерцыйных ці тэлевізійных паказаў, чым для кінафестывалю. Я быў вельмі шчаслівы, што на «Лістападзе» можна ўбачыць фільмы, што «прагучалі», напрыклад, на Канскім кінафестывалі. Мне ўдалося паглядзець фільм «Тоні Эрдман» Марэн Эдэ, які я раней не бачыў. Цягам дванаццаці гадоў я не ўпуская магчымасці ездзіць і ўдзельнічаць у міжнародных кінафестывалях. І на «Лістападзе» мне асабліва спадабалася адна рэч, якую я не бачыў нідзе, апроч Мінска: перад пачаткам кожнага фільма праграмны дырэктар Ігар Сукманаў выходзіць, каб патлумачыць кантэкст фільма, што можа дапамагчы гледачам яго зразумець. Я хацеў бы, каб такое практыкавалася на іншых фестывалях. Да таго ж кожны фільм суправаджаюць субцітры на англійскай мове, хоць патрэбу ў гэтым маюць, можа быць, толькі тры чалавекі. Такія дробязі тут прадуманы.
Ірэна КАЦЯЛІВІЧ.
katsyalovich@vziazda.by

Асноўныя ўзнагароды
Гран-пры «Золата «Лістапада» — за лепшы фільм
«Лілі Лейн» (Венгрыя, Германія, Францыя), рэжысёр Бенэдэк «Бенс» Флігаўф
Прыз «Серабро «Лістапада» ў намінацыі «Фільм як з'ява мастацтва»
«Мімоза» (Марока, Іспанія, Францыя, Катар), рэжысёр Олівер Лакс
Прыз глядацкіх сімпатый «Бронза «Лістапада»
«Слава» (Балгарыя, Грэцыя), рэжысёры Крысціна Грозева, Петар Вылчанаў
Асноўны конкурс ігравога кіно
Прыз «За лепшую рэжысуру»
«Я, Вольга Гепнарова», рэжысёры Томаш Вайнрэб, Петр Казда
Прыз «За лепшую апэратарскую работу імя Ю.А. Марухіна»
«Сьєраневада», апэратар Барбу Бала-сою

Прыз «За лепшую жаночую ролю»
Міхаліна Альшанска, «Я, Вольга Гепнарова», рэжысёры Томаш Вайнрэб, Петр Казда
Прыз «За лепшую мужчынскую ролю»
Адрыян Тыцэні, «Атэстат сталасці», рэжысёр Крысціян Мунджыу
Прыз «За лепшую жаночую ролю другога плана»
Лія Бугнар, «Атэстат сталасці», рэжысёр Крысціян Мунджыу
Прыз «За лепшую мужчынскую ролю другога плана»
Адам Варановіч, «Чырвоны павук», рэжысёр Марцін Кашалка
Спецыяльны прыз журы
«Атэстат сталасці», рэжысёр Крысціян Мунджыу
Конкурс ігравога кіно «Маладосць на маршы»
Прыз «За лепшы фільм конкурсу ігравога кіно «Маладосць на маршы» імя

народнага артыста СССР кінарэжысёра В.Т. Турава»
«Заалогія» (Расія, Германія, Францыя), рэжысёр Іван І. Твардоўскі
Спецыяльны прыз журы
«Святы» (Літва, Польшча), рэжысёр Андрус Блажавічус
Асноўны конкурс дакументальнага кіно
Гран-пры «За лепшы дакументальны фільм»
«Прычасце» (Польшча), рэжысёр Ганна Замецка
Спецыяльны прыз журы
«Аўстэрліц» (Германія), рэжысёр Сяргей Лазніца
Нацыянальны конкурс
Прыз «За лепшы мастацкі фільм»
«Душы мёртвыя» (Беларусь), рэжысёр Віктар Красоўскі

Прыз «За лепшы дакументальны фільм»
«Саламанка» (Расія, Беларусь), рэжысёр Руслан Фядотаў, Аляксандра Кулак
Прыз «За лепшы анімацыйны фільм»
«Даша і людаед» (Расія), рэжысёр Наталля Сурыновіч
Конкурс фільмаў для дзіцячай і юнацкай аўдыторыі «Лістападзік»
Абвешчаны 8 лістапада
Прыз «За лепшы фільм»
«Мікроб і бензін» (Францыя), рэжысёр Мішэль Гондры
Спецыяльныя прызы
Прыз Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь «За гуманізм і духоўнасць у кіно»
«Малітва Ліры» (Японія), рэжысёр Хіраюкі Куракава, Міюкі Кавасака

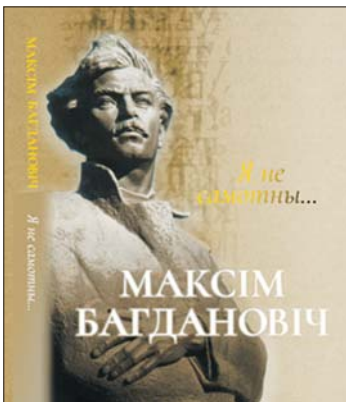
■ Эклібрыс «Звязды»

ПАДАРУНАК ДЛЯ МАКСІМА-КНІЖНІКА

Максім Багдановіч. Я не самотны...: успаміны, артыкулы, вершы, пераклады. — Мінск: Мастацкая літаратура, 2016. — 335 с.

Ёсць такі жарт: падарункі бываюць трох відаў — добрыя, кепскія і кніга. Для тых, хто не збірае свае любімыя творы на паліцах хатняй бібліятэкі, не сочыць за навінкамі і ў цэлым чытаць не любіць, такая класіфікацыя гучыць сапраўды іранічна. Але для людзей «кніжных» атрымаць у падарунак новае выданне — вельмі значна. А для самага аўтара патрымаць у руках уласную кнігу акурат напярэдадні «дня нараджэння» — проста неверагоднае шчасце. Калі ж з дня смерці пісьменніка мінула амаль стагоддзе, такое выданне становіцца ўжо сімвалам памяці і прыхільнасці чытача.

Наш любімы Максім Багдановіч можа ўсімкнуцца з нябесаў і быць упэўненым: ён не самотны, бо пра яго памятаюць. Яшчэ адным знакам таму стаў выхад новага зборніка успамінаў, артыкулаў, вершаў, перакладаў акурат

напярэдадні 125-годдзя з дня нараджэння паэта, якое мы будзем шырока адзначаць праз месяц, 9 снежня. Праект рэалізаваны па заказе і пры фінансавай падтрымцы Міністэрства інфармацыі Беларусі.

Прыемная для дотыку мелавакая папера, мноства фотаздымкаў, выдатнае мастацкае афармленне, выкананае вядомым майстрам Усеваладам Свентахоўскім. Пад вокладкай гэтай кнігі яе ўкладальнік, паэт Віктар Шніп, сабраў сапраўды самае адметнае і цікавае пра Максіма Багдановіча. Тут і успаміны яго бацькі, Адама Ягоравіча, і згадкі, напісаныя пра паэта сябрамі і паплечнікамі — Дзідорам Дзявольскім, Змітраком Бадулем, Максімам Гарэцкім, Зоськай Верас, Вацлавам Ластоўскім і многімі іншымі. Суправаджаюць тэксты архіўныя фотаздымкі, некаторыя з іх шырока чытач пабачыць упершыню.

Натуральна, не абышлася кніга без вершаў самага Максіма Багдановіча. Раздзелы, якія змяшчаюць паэтычныя творы, таксама

адметныя ілюстрацыйным шэрагам. Але ён скампанаваны паводле іншых прынцыпаў. Тут выявы інфарматыўна дапаўняюць вершы, падаюць іх у кантэксце часу, з'яў тагачаснай і сённяшняй рэчаіснасці. Так, цалкам лагічна, што верш «Касцёл Святой Ганны ў Вільні» суправаджаецца выявай гэтага цудоўнага храма, а твор-прысвячэнне «С.Е. Палуяну» — партрэта выдатнага публіцыста. Чытач можа пабачыць вокладкі зборнікаў, дзе друкаваліся творы Багдановіча, факсімільныя выявы старонак з легендарнай «Нашай нівы», аўтографы самага паэта, а таксама работы мастакоў, на стварэнне якіх натхнілі непаўторныя радкі Максіма.

Ёсць тут і іншыя адзнакі публіцыстычнага дыскурсу — вокладкі сучасных кніг, прысвечаных Багдановічу, зборнікаў яго твораў, што выдаваліся ў нашай краіне па-беларуску і за мяжой — у перакладзе на іншыя мовы; фотаздымкі з падзей, прысвечаных памяці Максіма Багдановіча. Яны адбыліся ў Яраслаўлі і Гродне, Ракуцёўшчыне і Мінску. Прыхільнікі класічнага падыходу да ўкладання кніг тут могуць абурывацца: навошта адцягваць увагу чытача ад самага твора — на выяву, а тым больш — фотаздымак, што ў прынцыпе непасрэдна з тэкстам не звязаны.

Але мне бачыцца, што ў дадзеным выданні такі падыход цалкам апраўданы: мы ж маем справу з кнігай, што мусіць стаць адзнакай памяці пра паэта і засведчыць нашу вялікую любоў і пашану да яго творчасці. А як гэта лепей зрабіць? Праз тэматычныя выстаўкі і літаратурныя імпрэзы, творчыя работы-прысвячэнні і адзнакі павагі да фактаў біяграфіі самага паэта. Таму і назва зборніка «Я не самотны...» набыла новую сімвалічнасць. А пад яго вокладкай скрываюцца сапраўдныя доказы захаплення талентам Максіма Багдановіча і яго творчасцю.

Дарэчы, заўсёды дзіўным падаваўся той факт, што ў вершах, публіцыстычных артыкулах ды нават і ў навуковых работах мы часам называем паэта, зборнікаў яго твораў, што выдаваліся ў нашай краіне па-беларуску і за мяжой — у перакладзе на іншыя мовы; фотаздымкі з падзей, прысвечаных памяці Максіма Багдановіча. Яны адбыліся ў Яраслаўлі і Гродне, Ракуцёўшчыне і Мінску. Прыхільнікі класічнага падыходу да ўкладання кніг тут могуць абурывацца: навошта адцягваць увагу чытача ад самага твора — на выяву, а тым больш — фотаздымак, што ў прынцыпе непасрэдна з тэкстам не звязаны.

Марына ВЕСЯЛУХА.
vesialuha@vziazda.by